

7- 3893

GK.112

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : B.06.0.ÇSG.0.02.00.00-026.21 -2012/5794583
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Mahmut Tanal/ 7/3893

İVEDİ

02 Kasım 2012

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: Başbakanlığı muhatap 20.02.2012 tarih ve KAN.KAR.BŞK.LİĞİ.A.01.0.KKB. 0.10.00.00-7/3893-80752 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın ilgide 7/3893 esas kayıtlı numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

EK:4 Sayfa

Dağıtım:
Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL'IN
7/3893 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORULAR

30 Mart 2007 tarihinden itibaren, New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde, tüm devletler ve bölgesel bütünleşme örgütlerinin imzasına açılan, 5825 sayılı Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu kanunla Meclis tarafından onaylanan ve 2009/15137 Bakanlar Kurulu Karar sayısı ve 27 Mayıs 2009 karar tarihiyle Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Hakkında Karar ile onaylanan 14 Temmuz 2009 tarihinde resmi gazetede 27288 yayımlanarak yürürlüğe giren Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme taraf olarak imzalanmıştır. İlgili sözleşmenin 35'inci maddesi uyarınca Her Taraf Devlet, Sözleşmenin ilgili Devlet için yürürlüğe girmesinden sonra iki yıl içerisinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığıyla Komiteye Sözleşmenin gereklerini yerine getirmesi için alınan önlemleri ve kaydedilen gelişmeler hakkında kapsamlı bir rapor sunar. Bu sözleşme kapsamında aşağıdaki sorularımın cevaplanmasını talep ederim;

1-İlgili sözleşmenin 35'inci maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti tarafından Birleşmiş Milletlere sunulmuş kapsamlı bir rapor var mıdır? Varsa bu raporun bir fotokopisinin tarafıma iletilmesini talep ederim.

2- Bu sözleşme kapsamında Türk hukukunda yapmış olduğunuz değişiklikler ve uygulamalar nelerdir?

3- Anayasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca engellilere pozitif ayrımcılık uygulanmalıdır. Bu hükümler çerçevesinde ve BM sözleşmesi kapsamında pozitif ayrımcılığa yönelik ne gibi çalışmalar yaptınız?

4- İlgili sözleşmenin 4'üncü maddesi uyarınca mevcut yasalarda engelliler aleyhine olan yasalar, düzenlemeler, gelenekler ve uygulamaların değiştirilmesi gerekmektedir. Bu madde kapsamında kaldırdığınız ve/veya değiştirdiğiniz mezkur düzenlemeler var mıdır?

YANITLAR

1. Soru:

Taraf Devletlerin Sözleşme'nin 35'inci maddesi uyarınca ilki Sözleşmeyi onayladıktan 2 yıl sonra, diğerleri ise 4 yılda bir olmak üzere ulusal raporlarını Engelli Hakları Komitesine sunmaları gerekmektedir. 35'inci maddeye istinaden ülkemizce sunulması gereken ilk ulusal raporun koordinatörlüğü Sözleşme'nin uygulanmasının teşvik edilmesi ve izlenmesinden sorumlu odak kurum olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir. Raporun oluşturulmasına ilişkin çalışmalarda, Sözleşmede de öngörüldüğü üzere işbirliği ve katılım temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu nedenle ulusal raporun hazırlık çalışmaları kamu kurum ve kuruluşları, özürllülere yönelik hizmet verenler başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği içerisinde yürütölmektedir. Raporun hazırlık çalışmalarında Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan yönerge ve ilgili diğer dökümanlar referans alınmıştır. Bu kapsamda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce yaklaşık 200 kurum ve kuruluşla yazışma yapılarak katkı talep edilmiş ve katkıların, Türkçeye çevirisi yapılarak Genel Müdürlük web sayfasında yayınlanan bu yönerge esas alınarak hazırlanması istenmiştir. Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, yönerge çerçevesinde bir rapor oluşturmak üzere katkı veren kurumların sundukları bilgiler ve raporun maddelerine ilişkin ihtiyaç duyulan diğer bilgi, belge vb. kaynakları değerlendirerek raporun oluşturulmasına ilişkin çalışmalarını devam ettirmektedir.

Öte yandan, taraf Devletlerin Sözleşme'nin 35'inci maddesi uyarınca ilki Sözleşmeyi onayladıktan sonra 2 yıl içerisinde ilk raporlarını sunmaları gerekmele birlikte, Sözleşme'yi ülkemizden önce onaylayan 67 devletten sadece 8 tanesinin raporu Komite tarafından gözden geçirilebildiğinden ülkemizin rapor sunma sırası henüz gelmemiştir.

2 ve 4. Soru:

Özürlüler politikasının tüm politika alanlarında gözetilmesi ve hak temelli bir yaklaşımla kurgulanması hali hazırda özürllülük konusunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın temel bakış açısını oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmaların tümü için, onaylayarak tarafı olduğumuz bu Sözleşme rehber olma niteliği taşımaktadır. Ayrıca, özürllülerin toplumsal yaşamda hak ettikleri yeri bulabilmeleri için yapılan mevzuat

değişikleri dahil tüm çalışmalar temelinde Sözleşmenin uygulanmasına hizmet etmektedir. Ancak, Engellilerin Haklarına ilişkin Sözleşme'nin özürhüleri günlük yaşamında yansıma bulması daha çok toplumun her kesiminin ve elbette özürhüleri kendilerinin Sözleşme konusunda farkındalıkları arttıkça mümkün olacaktır. Bu nedenle Özürhü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce konu ile ilgili yürütülen farkındalık çalışmalarını artırarak devam etmektedir. Bu çerçevede 2012 yılında kapsamlı bir çalışma yaparak farklı hedef grupların Sözleşme konusunda farkındalıkların artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, yasama ve yargı alanında çalışan profesyonellerin Sözleşme konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi hedeflenmektedir. Çalışma, bu hedef doğrultusunda, ulusal bütçeden ayrılan pay ile düzenlenecek olan seminerler ve yayınlar aracılığı ile gerçekleştirilecektir.

3. Soru:

Özürhülük konusu temel olarak tüm politika alanlarında gözetilerek düzenlenmesi gereken bir politika alanı olmak birlikte özürhü bireylere özürhü olmayan kişilerle aynı düzenlemelerin uygulanması, mevcut bazı durumlarda fiili eşitsizliğe neden olabilmekte ve özürhü bireyleri, haklardan yararlanmak bakımından dezavantajlı konuma düşürebilmektedir. Bu nedenle özürhüleri haklarını kullanabilmeleri açısından fiili eşitliğin (de facto equality) sağlanabilmesi için ek tedbirlere ihtiyaç duyulan durumlar olabilmektedir. Bu durumlarda özürhüleri fırsat eşitliği temelinde toplumsal yaşama etkin katılımlarını teşvik etmeye ilişkin yasal zemini güçlendirmek üzere Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesine 2010 yılında yapılan bir ekleme ile özürhüleri dahil olmak üzere belirli gruplar için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı hükme bağlanmıştır. Özürhüleri toplumsal yaşama etkin ve diğer bireylerle eşit bir şekilde katılımlarını teşvik etmeye yönelik olarak gerçekleştirilen kurumsal yapılanma başta olmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından özürhülük alanına ilişkin olarak oluşturulan her bir politika, planlama ve uygulama çalışması bu madde kapsamında değerlendirilmesi gereken hususlar olarak ele alınmalıdır. Bu hüküm çerçevesinde ülkemizde birçok düzenleme bulunmakla birlikte bu ekleme sonrasında gerçekleştirilen önemli düzenlemelere 13.02.2011 tarihli ve 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile gerçekleştirilen düzenlemeler örnek olarak verilebilir. Bu düzenlemeler özetli şu şekilde sıralanabilir:

- Özürlülerin devlet memurluğuna alınmalarına ilişkin sınavların, özürlü kontenjanı açığı bulunduğu sürece özür grupları ve eğitim durumları itibari ile sınav sorusu hazırlamak ve özürlülerin ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle genel sınavlardan ayrı ve merkezi olarak yapılması,
- Özürlü memurlara isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilmemesi,
- Özür durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğlen dinlenme sürelerinin özürlüler için farklı olarak belirlenebilmesi.

Özürlülerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve özür grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar 3.10.2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Merkezi Sınav Ve Kura Usulü Hakkında Yönetmelik” ile düzenlenmiştir.